

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Радостин Вазов

Висше училище по застраховане и финанси

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление 3.8. Икономика

Автор:

ПЪНАР ЕРДИНЧ КЯЗИМ

Тема:

**„СИСТЕМА ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА
СОБСТВЕНОСТ“**

Научен ръководител:
доц. д-р Даниела Илиева

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 90/05,04,2022 г. на Ректора на ВУЗФ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „СИСТЕМА ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Пънар Кязим – докторант с научен ръководител доц. д-р Даниела Илиева.

Представеният от Пънар Кязим комплект материали на хартиен носител е в съответствие Правилника за приемане и обучение на докторанти във ВУЗФ и включва следните документи:

- автобиография в европейски формат;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантката е приложила 4 публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Пънар Кязим завършва Магистърска степен по Икономика на интелектуалната собственост в УНСС, след което заема длъжност „Хоноруван преподавател“ дисциплина „Интелектуална собственост“ в УНСС до 2011 г. Пънар Кязим е заклет преводач вписан в системата на МВНР на Република България с езици турски и английски, от март 2021, член е на WIPO ADR Young, от март 2022. Рецензент към Science Publishing Group от август, 2020г. Член на ASPIP (Арабска асоциация по интелектуална собственост) през 2008г., 2009г., 2010г., 2011г., 2019г, 2020г. Доброволец към ООН, от февруари 2019г. Свидетелство за специализация по турски език от Департамент за чуждоезиково обучение към СУ „Св.Климент Охридски“ Свидетелство за професионална компетентност. Диплома Professional Development Diploma in Financial Management, Brighton School of Business and Management, United Kingdom. Грамота за активна работа като докторант, ВУЗФ. Сертификат по пилотна програма DIVET на БТПП. Притежава сертификати от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, сертификати от Европейско Патентно Ведомство, Свидетелства за завършени курсове, сертификати от Световната организация по интелектуална собственост и много други.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Представената дисертация е особено актуална със спецификата на изследваната проблематика, съдържанието си и приложените изследователски подходи, методи и направления. Тя обективно и реално представя качествата, уменията и възможностите на Пънар Кязим, като изследовател, аналитик и професионалист в конкретната област на науката и знанието.

Представеният труд могат да се намерят „горещи“ проблемни области, формулировки и други съществени въпроси, както и възможни отговори, авторови становища, варианти и пътища за тяхното решаване.

Актуалността на разглежданата проблематика се определя от наложителните промени свързани с интелектуалната собственост. Тя се превръща едновременно в елемент и в двигателна сила на този актуален икономически модел. По този начин постепенно започва да променя интелектуалната собственост от юридически инструмент за защита на иновациите, дизайните, изобретенията, търговските марки и други обекти от нерегламентирани действия, в икономически инструмент, който може да послужи като средство за развитие, прием за икономически растеж, способ за създаване на стойност, икономически лост. Съответно, обектите на интелектуалната собственост осъзнато се приемат като такива с висока ценност и с изключителен икономически потенциал. Функционирайки в рамките на икономиката на знанието, масово компаниите започват активно да използват интелектуалната собственост като актив и за тях тя се превръща от правен обект в икономически. Следователно възниква нуждата интелектуалната собственост да се разглежда в динамика и назрява необходимостта тя да се управлява качествено, ефективно и с акцент върху специфично финансово управление, за да може бизнесът да се възползва от ценността и икономическия и потенциал.

4. Познаване на проблема

Авторката е показала изключително добри умения за самостоятелно научно изследване. Тя много добре познава изследваната проблематика, както в теоретичен, така и в практически аспект. Многоаспектното разглеждане на проблемите разкрива нейните задълбочени познания в тази сфера на науката и познанието.

5. Методика на изследването

За решаване на изследователския проблем са използвани теоретични и емпирични методи на проучване. Избраната методика на изследване позволява постигането на поставената цел и дава адекватен отговор на задачите, поставени и решени в дисертационния труд. Методологията се базира на институционален, институционално-исторически, корелационен, критичен и сравнителен анализ, анализ на статистически данни. Моделиран е съкратен съставен индикатор, отговарящ на зададен концептуален модел. Включен е и набор от изследователски средства като литературен обзор, схематично и графично представяне на тенденции, систематизиране на емпирични данни и прогностични оценки.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 206 страници основен текст и 11 страници приложения. Структуриран е в увод, три глави, заключение, научни приноси, използвана литература и приложения. Представени са 12 фигури, 2 таблици, 3 графики. Списъкът с информационни източници включва 164 източника на различни езици. За нуждите на научното изследване е взето участие в общо 63 сертификационни обучения и научни конференции. Представената дисертация има подчертана теоретична и приложна значимост, базирана на авторовите изследвания в разглежданата област. Добре изградената монолитна структура на съдържанието е позволила да се развият теоретичните, методологичните и практико - приложните трактовки в логически обвързана последователност и разбираемост на иначе сравнително по-сложната материя и терминология на разглежданата проблематика. Дисертационния труд се характеризира със задълбоченост, комплексност, високо ниво на познаване на материята, научна логика в представянето на изследователските резултати, с коректно адаптиране на съществуващи методологии и методически решения, с адекватна емпирична аргументация на защитаваната теза и предлаганите решения. Това го прави сравнително лесно приложим и използваем.

Запознаването с дисертацията позволява да се прецени, че целта на изследването е постигната, а произтичащите от нея задачи са получили адекватни решения. Ключовата теза на представената работа е доказана а именно, че въвеждането на система за финансово управление на интелектуалната собственост може да оптимизира финансовите потоци, които обектите на интелектуална собственост генерират в компанията.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В дисертационен труд се съдържат научно – приложни резултати с характер на приноси. Приемам предоставените от автора научни приноси и съм съгласен с формулировката им. Могат да бъдат изведени и други научни приноси, като се има предвид задълбочените анализи и обхвата на научните изследвания в областта на проучването.

Научният и практически принос на представената работа се основава на следните елементи:

- Изведена е теоретичната основа, върху която стъпва системата за финансово управление на интелектуалната собственост, и която служи като нормативна обосновка за всички инструменти съставляващи заедно и поотделно системата.
- Представена е нова структура на финансово управление на интелектуалната

собственост, в която влизат три взаимосвързани аспекта на управлението, а именно правен, финансово- счетоводен и мениджмънтски.

- Разработен е модел на система за финансово управление на интелектуалната собственост. Моделът се базира на съществуващия инструментариум за експлоатиране на обектите на интелектуална собственост, от който са изведени и представени в последователност конкретни инструменти, с които се изгражда системата.
- Систематизирани са различни стратегии за финансов мениджмънт на интелектуалната собственост, които могат да се приложат в рамките на системата за финансово управление на интелектуалната собственост.
- Направена е апробация на системата за финансово управление на интелектуалната собственост, като е доказано, че приложението на системата е възможно да се случи при различни ограничения.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представени са достатъчно количество научни публикации – общо 4 броя самостоятелни. Свързани са с темата на дисертационния труд. Това включва: 4 публикации Generating positive financial result from IP exploitation, The International Journal of Business and Management, Volume 4, Issue 1, January- February 2020, Предизвикателството „Управление на интелектуалната собственост, сп.Пари и култура, бр.2, 2020, Intellectual property management as part of the knowledge economy, Економіка харчової промисловості, том 11, випуск 4/2019 , Consideration of intellectual property insurance essence, Economics of enterprises. Macroeconomics, Vol. 1 No. 4(63) (2022).

9. Лично участие на докторанта

Не са установени форми на плагиатство.

10. Автореферат

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията, като съдържа в себе си необходимата информация и акценти от проведеното изследване. В него коректно и цялостно е представена дисертацията, приносните моменти и основните изводи в текста.

11. Критични забележки и препоръки

След подробното ми запознаване с представения дисертационен труд не установих наличието на съществени пропуски, неточности или противоречия. Може би някои постановки по изследваната проблематика не съвпадат с моите схващания, но това са персонални трактовки и интерпретации на кандидата и те могат да бъдат защитени от него. Затова смятам, че те не оказват влияние върху общата ми положителна оценка и не омаловажават научните постижения на кандидата. Ето защо бележките ми имат по-скоро насочващ и препоръчителен характер за бъдещите му изследвания, а именно:

- на места намирам реализирано голямото желание на кандидатът да ни поднесе колкото е възможно по-богато съдържание, което води до разпиляване в не винаги подходящи детайли;
- някой схеми, таблици и графики, макар и много грижливо и обосновано изработени, биха могли да се експлоатират по задълбочено.

12. Лични впечатления

Нямам лични впечатления от докторанта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Правилника.

Кандидатът отлично познава не само научната литература и постижения в тази област, но и самата практика. Резултатите от изследването са представени логично, разбираемо и нагледно. Считам, че изводите от анализа в дисертационния труд следва да бъдат разгледани и взети под внимание от изследователите в България.

На база посочените положителни резултати, както и характера на критичните ми бележки в качеството им на препоръки в процеса на бъдещата научно – изследователска дейност на кандидата, с пълна убеденост давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди**

образователната и научна степен „доктор“ на пънар Кязим в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика.

.....15,05,2022 г.

Рецензент:

(подпис)

доц. д-р Радостин Вазов